

Motion till riksdagen

1989/90:Sf270

av Margó Ingvardsson m. fl. (vpk)

Kvoterad föräldraledighet

När föräldraförsäkringen infördes var det ca 3 procent av papporna som använde en del av föräldraförsäkringen. År 1978 hade andelen pappor ökat till ca. 11 procent. I början av 1980-talet hade andelen av pappor som tog föräldraledigt åtminstone någon tid under barnets första år stigit till ca. 22 procent. Därefter har det i stort sett inte skett någon ökning av pappornas intresse för föräldraledighet.

Intentionerna bakom föräldraförsäkringen var att både kvinnor och män skulle få möjlighet att vara hemma första tiden efter barnets födsel. För att öka andelen föräldralediga män har försäkringens ekonomiska villkor successivt förbättrats. I snart sexton års tid har den ena kampanjen avlöst den andra för att "få papporna att gå hem till sina barn". Men det är ännu långt till att vartannat barn blir pappornas.

Hittills har föräldraförsäkringen haft den största betydelsen för kvinnornas möjligheter att kombinera yrkesliv med att ha barn. Försäkringen har också gjort att kvinnor stannat kvar på arbetsmarknaden även sedan de fått barn. De har använt sin rätt till föräldraledighet och därefter återvänt till yrkeslivet. Innan föräldraförsäkringen fanns var det inte ovanligt att kvinnor slutade sina arbeten i samband med att de fick barn, och många hade svårt att därefter komma in på arbetsmarknaden igen efter hemmaåren med barnen. Mammorna från 1950- och 60-talet kan nu också se att de även som pensionärer får plikta för hemmaåren genom låga ATP-pensioner.

Den 1 juli 1990 kommer etapp två i den planerade utbyggnaden av föräldraförsäkringen att genomföras. Då har föräldrarna rätt till 15 månaders ersättning på sjukpenningnivå. En utbyggd föräldraförsäkring är en förutsättning för att både kvinnor och män ska kunna kombinera yrkesliv med föräldraskap. Men en bra familjepolitik ska inte bara tillgodose föräldrarnas intressen. En bra familjepolitik värnar också om barnens rätt att få tillgång till bägge sina föräldrar.

En utbyggd föräldraförsäkring till 15 månader och därefter till 18 månader enligt fastlagd plan kan skynda på jämlikheten mellan män och kvinnor. Men det kan också resultera i en tillbakagång om det bara blir kvinnorna som använder hela föräldraledigheten. Med de snabba förändringar som nu sker inom arbetslivet kan ett och ett halvt års frånvaro från arbetsmarknaden medföra att kvinnorna inte kan komma tillbaka till sina "gamla" arbeten efter barnledigheten. Det kommer också att generellt påverka arbetsgivarnas

inställning till kvinnor som arbetskraft. Arbetsgivarna kan, i sin planering i ännu högre grad än i dag, betrakta kvinnor i fertil ålder som osäker arbetskraft.

Mot. 1989/90
Sf270

En av anledningarna till att männen inte är särskilt benägna att längre tider stanna hemma med sina småbarn är kunskapen om att kvinnor "tappar poäng i arbetslivet" just därför att de har tagit på sig huvudansvaret för barnen. Först när kvinnor och män delar på ansvaret för barnen kommer kvinnornas status på arbetsmarknaden att öka och närma sig männens. Att förmå papporna att använda sin rätt till föräldraledighet när barnen är små är faktiskt en nyckelfråga för jämlikheten. Det gäller då inte bara den betydelse det har för kvinnors ställning på arbetsmarknaden. Det gäller även för arbetsfördelningen i hemmet. De flesta föräldrar vet att det är när barnen är små som uppdelningen av hemarbetet tar sin början.

Vi kan konstatera att sexton år av information och attitydpåverkande arbete riktat till män inte haft den effekt vi önskat och hoppats på. Vpk föreslår därför att föräldraledigheten kvoterar så, att när det finns två vårdnadshavare en viss tid förbehålls den förälder som inte utnyttjat merparten av försäkringen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om att viss tid av föräldraförsäkringen skall vara kvoterad, enligt motionens förslag.

Stockholm den 16 januari 1990

Margó Ingvardsson (vpk)

Viola Claesson (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Elisabeth Persson (vpk)

Annika Åhnberg (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Maggi Mikaelsson (vpk)

Gudrun Schyman (vpk)